

DEMOKRĀTIJAS AKADĒMIJA

Pilsoniska sabiedrība un aktīva sabiedrības iesaiste dažādās un daudzveidīgās valsts norisēs ir demokrātiskas valsts pastāvēšanas un attīstības pamats.

21. gadsimtā demokrātija un pilsoniskā sabiedrība saskaras daudziem izaicinājumiem – kā panākt jēgpilnas izmaiņas, kā organizēt un iesaistīt iedzīvotājus pilsoniskās sabiedrības organizācijās, veicinot iedzīvotāju līdzdalību dažādu procesu norisēs, kā pārliecināties par jēgpilnu un uz rezultātu orientētu sabiedrības iesaisti vietēja un nacionāla līmeņa lēmumu pieņemšanā, nodrošinot sabiedrības iesaisti un līdzdalību, kā sekmēt iedzīvotāju uzticību pašiem sev, savstarpējo uzticību un arī uzticību publiskajai pārvaldei.

Pētījumi rāda, ka Latvijā ir zema iedzīvotāju līdzdalība nevalstiskajās organizācijās un arī zema nevalstisko organizāciju kapacitāte gan pilsoniskās, gan politiskās līdzdalības jomās. Pēc Latvijas Pilsoniskās alianses provizoriskajiem datiem tikai aptuveni 5% no Latvijas iedzīvotājiem aktīvi darbojas NVO, kas ir viens no zemākajiem rādītājiem salīdzinājumā ar citām Eiropas valstīm.

Vienlaikus Latvijā iedzīvotāju pilsoniskā kompetence daudzu gadu garumā nav pilnvērtīgi attīstīta ne formālajā izglītībā, ne apgūstama akadēmiskajā izglītībā. Lai stiprinātu Latvijas pilsonisko sabiedrību, plašām mērķa grupām ir jānodrošina iespēja pilnveidot pilsonisko kompetenci, izziņot un izprotot pilsoniskās kompetences elementus, stiprinot tos reālā darbībā, motivējot ieviest pārmaiņas gan nevalstiskajā, gan publiskajā sektorā.

Arī administratīvi teritoriālā reforma aktualizē jautājumu par demokrātisko līdzdalību, jo apvienojot vairākas pašvaldības un vienlaikus samazinot politiskās pārstāvniecības īpatsvaru, gan politiskās, gan administratīvais varas centrs pievienoto pašvaldību iedzīvotājiem attālinās. Turklāt maza un vidēja izmēra organizācijām nav iespēju nodrošināt sabiedrības izglītošanu pilsoniskās kompetences jomā, īpaši reģionos.

Eiropas Komisija 2023. gadu pasludinājusi par Eiropas Prasmju gadu konkurētspējas, līdzdalības un talantu veicināšanai, kas Latvijā būs arī Demokrātijas akadēmijas īstenošanas uzsākšanas gads.

Mērķis - stiprināt Latvijas sabiedrību un tās ilgtspēju.

- uzlabojot sabiedrības prasmes un zināšanas par pilsoniskās sabiedrības jautājumiem;
- stiprinot vietējo līderu, pilsoniskās sabiedrības organizāciju un publiskās pārvaldes kapacitāti;
- pilsoniskas sabiedrības aktivitātēs iesaistot jaunus dalībniekus un stiprinot viņu kompetences;
- uzlabot kvalitatīvas analītiskās informācijas un mācību materiālu pieejamību;
- sekmēt sadarbību un uzticību starp sektoriem un arī NVO un pilsoniskās sabiedrības vidū.

Demokrātijas akadēmijas norise

- ✓ **Demokrātijas akadēmija AIZIET** – 2022. gada 18. novembris
- ✓ **Atvērta pieteikšanās** dalībai akadēmijā – nedēļa no 2022. gada 21. līdz 25. novembrim
- ✓ Demokrātijas akadēmijas **mācības**: 2023. gada janvāris – 2023. gada jūnijs
- ✓ Demokrātijas akadēmijas mācību **praktiskā norise**:
 - 4 klātienē nodarbības visiem (200 dalībnieki) Rīgā ar teoriju, pieredzes un iedvesmas stāstiem
 - 4 klātienē un papildu tiešsaistes pieredzes un izziņas prakses darbnīcas 5 reģionos
 - Dalībnieku savstarpēja tīklošanās
 - Mentorings
 - Tiešsaistes kurss

Demokrātijas akadēmijas mācību programma

Pilsoniskās kompetences mācību programma ietver 4 galvenos saturu moduļus:

1. Pilsoniskā sabiedrība – likumdošanas līmenis

Demokrātijā. Latvijas un Eiropas pilsoniskā sabiedrība – portrets, t.sk. postpadomju telpas ietekme uz pilsonisko sabiedrību Latvijā. Pilsoniskās sabiedrības pašorganizēšanās formas: NVO, arodbiedrības, partijas, sabiedriskās kustības, to mērķi, uzdevumi, darbības principi, likumdošana.

2. Pilsoniskā sabiedrība – īstenošanas līmenis

Pilsoniskās sabiedrības funkcijas. Pilsoniskās sabiedrības ietekme pašvaldību, valsts, Eiropas, pasaules līmenī. Fokuss - sadarbības formas ar publisko sektoru (Saeima, Memoranda padome u.c.). NVO ietekme sabiedrībā kopumā. Labās prakses piemēri – daudzveidīgas NVO (jaunieši, klimats u.c.)

3. Pilsoniskā kompetence – individuālais līmenis

Atbildīgs pilsonis Latvijā un Eiropā. Pilsoniskās kompetences raksturojums, elementi (zināšanas, prasmes, attieksme), to realizēšana daudzveidīgās situācijās.

Pilsoniskā kompetence digitālo tehnoloģiju laikmetā (digitālā pratība, medijpratība kā pilsoniskās pratības priekšnoteikums)

4. Nākotnes pilsoniskā sabiedrība.

Demokrātijā un mākslīgais intelekts. Nākotnes politika. Finanšu nākotne un atbalsts pilsoniskās sabiedrības attīstībai, NVO un uzticības veidošanai. Nākotnes pilsoniskā sabiedrība. Dizaina domāšana.

Papildu modulis NVO pārstāvjiem – Biedrību un nodibinājumu stiprināšana.

NVO mērķi, uzdevumi, attīstības programma, vadība, darbības izvērtējums.

Biedru, domubiedru, sadarbības partneru piesaiste – vienota mērķa izvirzīšana, stratēģiska rīcība. NVO efektīvas darbības nodrošināšana (finansējuma piesaiste, stratēģiska komunikācija u.c.)

Tiešā mērķa grupa akadēmijai 2023. gadā

- 175 dalībnieki, apm. 35 pārstāvjus no katra plānošanas reģiona, t.sk.
 - 75 aktīvie iedzīvotāji, kuri:
 - vēlas uzzināt un izprast, kas ir pilsoniska sabiedrība;
 - vēlas “darīt vairāk”, ietekmējot demokrātijas procesus;
 - gatavi veidot pilsoniskās sabiedrības organizāciju.
 - 50 nevalstisko organizāciju pārstāvji
 - 50 publiskās pārvaldes pārstāvji un likumdevēji;
- ikviens interesents apguvei tiešsaistes.

Ilgtermiņa

Demokrātijas akadēmiju ir plānots akreditēt. Noslēdzoties pirmajai mācību fāzei 2023. gadam, ikvienam interesentam būs pieejama izstrādātā mācību programma, atbilstoši tai izveidotā lektoru datu bāze, apkopots mācību un aktivitāšu mērķu sasniegšanai izmantojamo metožu kopums, pieredzes un labās prakses piemēri u.c. materiāli, kas var tikt izmantoti turpmāk.

Sadarbība ar valsts pārvaldi, nacionāla, reģionāla un vietēja mēroga NVO, Latvijas universitātēm un augstskolām, Latvijas Pašvaldību savienību, Valsts Administrācijas skolu u.c. par mācību programmas turpmāku iedzīvināšanu.

Demokrātijas akadēmiju koordinē biedrība “Latvijas lauku forums” sadarbībā ar Latvijas Pilsonisko aliansi, Dienvidlatgales NVO atbalsta centru, Kurzemes NVO centru, Valmieras novada fondu un Zemgales NVO centru, pateicoties AIF koordinētajam Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) un Norvēģijas grantu programmas finansiālam atbalstam.